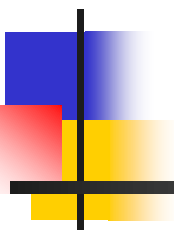

Sociologická paradigmata rozvoje společnosti

Úvodem bych Vás chtěla seznámit s pojmem paradigma

- Paradigma je společný vzor vědy v určitém období, model, ze kterého vycházejí vnitřně jednotné tradice vědeckého výzkumu, určitá struktura představ, hodnot a postupů.
- Paradigma je typ sociologického myšlení
- Paradigma je souhrn všech pojetí vědní disciplíny v určitém časovém intervalu

Sociologické paradigma

- Tento pojem zavedl do sociologie Robert K. Merton, který tento termín používá k označení procedury, která má objasnit všechna východiska a formy, která už byly použita při analýze sociologického jevu.
- Paradigma má umožnit kontrolu použitých pojmů, zmenšit pravděpodobnost nepromyšleného zavádění nových předpokladů a přispět ke kumulativní povaze sociologie jako vědy

Robert K. Merthon

Mezi základní sociologická paradigmata vývoje společnosti patří:

- Třídní paradigmata
- Konsensuální paradigmata
- Stratifikační paradigmata
- Teorie konfliktu

Třídní paradigmata

- Marxovo paradigma pojetí třídy:
Třída je velké skupiny lidí, které se vzájemně liší podle vztahu k výrobním prostředkům - společenská dělba práce.
- Základní charakteristikou je jeden společný znak, který je vykládán různě.
- Sociální třída je typ sociální vrstvy v sociální stratifikaci společnosti.

Konsensuální paradigmatata

- Toto paradigma vzniká společně se sociologií. Již Comte se domníval, že nepořádek ve společnosti je důsledkem chybějícího konsensu = souhlasu ohledně základních idejí a principů.
- Do skupiny konsensuálních teorií zařazujeme strukturální funkcionalismus i teorii sociální směny. Teorie směny vychází z předpokladu, že lidé ve vzájemných kontaktech respektují pravidla, která jim umožňují maximalizovat zisk, jenž jim může ze styku s druhými vyplynout.

Konsensuální paradigmatata

- Všechny teorie konsensu vycházejí z následujících předpokladů:
 1. Sociální systémy jsou integrované
 2. Společnosti jsou soudružné
 3. Společenský život závisí na solidaritě
 4. Spol. život je založen na reciprocitě a kooperaci
 5. Společnost uznává legitimní autoritu
 6. Základní prvky společenského života jsou normy a hodnoty
 7. Sociální život zahrnuje závazky
 8. Společenské systémy závisí na konsensu
 9. Sociální systémy mají tendenci přetrvávat

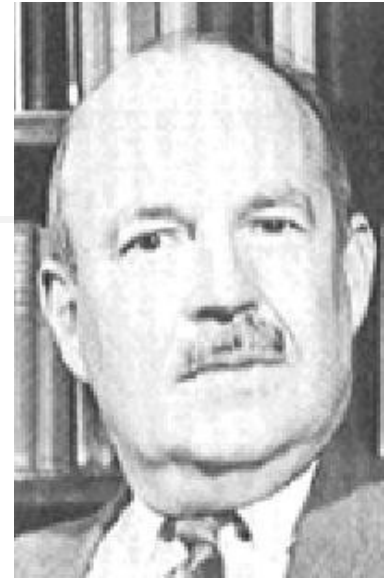

Stratifikační paradigma

- Základem je strukturální funkcionalismus Talcotta. Parsonse – teorie o chování systému.
- Sociální stratifikace je rozvrstvení sociálních skupin. Existence tohoto rozvrstvení je zdrojem různého způsobu života lidí. V nejširším slova smyslu rozdělujeme společnost na stavy a kasty, nebo na vrstvy.
- Stavy například Samurajové v Japonsku, rytíři ve středověku, nebo vojáci ve Spartě a podobná seskupení
- Kasty Charakteristická je jejich souvislost s náboženstvím. Do kast se rodí, nelze se mezi nimi přesouvat. (Indie)
- Vrstvy Důležité znaky vrstev mohou být životní styl a standart, úroveň vzdělání, kulturní úroveň a podobně.
- Sociální systémy mají konkrétní sociální potřeby. Například kulturní systém, sociální systém, systém osobnosti, systém behaviorálního organismu

Talcott Parsons

- V letech 1927 až 1973 působil na Harvardské univerzitě.
- Východiskem Parsonova učení je konstatování, že každý sociální systém má určité systémové potřeby, které musejí být uspokojeny, má-li systém v prostředí přetrvat. Sociologie zkoumá sociální struktury, které tyto potřeby uspokojují.
- Parsonsovou ambicí bylo vytvořit teoretické schéma, které by umožňovalo provádět funkcionální analýzu jakéhokoliv sociálního systému a komparovat různé systémy mezi sebou. Jeho způsob uvažování však vyvolal velmi kritickou odezvu, která se stala od konce padesátých let impulsem pro rozvoj alternativních, i když méně systematických teorií společnosti. Kritikové upozorňovali na logické, metodologické i ideologické nedostatky strukturního funkcionalismu.

Teorie konfliktu

- Vzniká jako kritická reakce na jednostrannosti strukturně funkcionálního přístupu.
- Lze je shrnout následujícím způsobem:
 1. Sociální systémy jsou založeny na protikladech
 2. Společnosti jsou nutně vnitřně rozdělené
 3. Život ve společnosti generuje opozici a nepřátelství
 4. Spol. život generuje strukturní konflikty
 5. Každá společenská diferenciacie zahrnuje moc
 6. Základními prvky společenského života jsou zájmy
 7. Sociální život obsahuje nátlak
 8. Společenský život generuje různost zájmů
 9. Sociální systémy mají tendenci ke změně

Teorie konfliktu

- Neodstranitelná protikladnost zájmů je základním východiskem teorie konfliktů
- Konfliktní situace jsou studovány řadou vědeckých disciplín:
 1. Etologický přístup
 2. Psychologický přístup
 3. Historická věda
 4. Matematická analýza
 5. Náboženské a filozofické koncepce
 6. Sociologický přístup

Konec prezentace

Děkuji Vám za pozornost